

Documentació referent al mural cremat durant la Guerra Civil (1936-1939)

Unes pintures al fresc d'En Vilàs.—En Dàrius Vilàs acaba d'executar unes esplèndides pintures murals en l'església parroquial de Sant Pol de Mar. La decoració cobreix tot l'absis que és gòtic, del qual el retaule neoclàssic sols deixa veure dos grans plafons sencers, la part alta d'altres dos i la volta. En Vilàs ha decorat els espais visibles d'aquest absis amb una graciosa habilitat, En la volta ha pintat el Pare Etern i l'Esperit Sant voltats de les jerarquies angèliques dins un fons rosat que és com un desplegament majestuós del mantell del Pare, que cobricela l'estatge gloriós dels àngels i benaventurats. La decoració s'escampa sense interrupció per tota la volta formant un conjunt envernillat pels nervis de pedra rústega de l'absis. Els plements de la volta ogival de concavitats molt pronunciades presentaven serioses dificultats al decorador. En Vilàs, dintre el seu sistema de pintura aèria, les ha sabut resoldre esplèndidament.

En els dos caps de plafó que sobresurten per entre les crestes del retaule, En Vilàs hi ha pintat uns motius decoratius insignificants i altra cosa no es mereixien aquells espais limitats i molt alts.

En Vilàs ha reservat tot el millor del seu art pels dos grans plafons sencers que ocupen l'espai de presbiterí que deixa lliure el retaule. El plafó del cantó de l'Epístola l'ha dedicat a la representació dels tres grans sacrificis de l'Antiga Llei que prefiguraren el Sant Sacrifici de la Llei Nova; el sacrifici d'Abel, el d'Abraham i el de Melquisedec que d'una manera típica i eminent són esmentats en el cànon de la Missa. En Vilàs per aquesta triple representació aprofita tot l'espai del plafó sense cap mena de divisió o minva

d'espai qu'hauria sens dubte facilitat el seu treball de composició. Les escenes d'aquest tres sacrificis son representades simultàniament dins un mateix paisatge, una mateixa atmosfera, una mateixa coloració. Un rierol sinuós sembla voler subdividir la decoració i donar amb els seus revolts com un punt d'apoi als diferents grups. En la part més alta hi ha el sacrifici d'Abel; en el centre hi ha el d'Abraham i en la part baixa més acostat a l'Altar, hi ha Melquisedec oferint el pa i el ví.

En el plafó d'enfront En Vilàs ha representat l'històrica realització d'aquets sacrificis simbòlics; la preparació immediata i la institució del Eucaristia. Hom ja pot preveure que amb aquest tema les dificultats havien d'ésser majors. Representar tot el Sant sopar era impossible donat l'espai estret i llargarut. En Vilàs ha evitat el problema representant entre núvols d'encens la figura de Crist i la de Sant Joan que es recolza sobre la seva sagrada persona. Al seu davall, amb una mena d'interrupció produïda per unes arcades que surten i es perden entre la verdor del paisatge, ha representat l'escena dels deixebles d'Emmaus en la qual es veuen els dos deixebles asseguts a taula amb el Crist que beneeix el pa. En la part baixa del plafó, i com formant una mena de pedestal massís de figures per les escenes superiors, hi ha la preparació del miracle eucarístic que és el miracle de la multiplicació de pans i peixos. En aquesta representació es veu la figura de Crist dret en mitg d'una multitud i tot beneint els pans i peixos que li presenten.

Aquestes pintures son al fresc del qual En Vilàs és un apassionat constant i infatigable, que no escamoteja cap de les dificultats que presenta aquest procediment de pintura. Potser encara el retret que es podria fer a En Vilàs és el d'ésser massa escrupolós, el d'ésser massa minuciós. La pintura al fresc dóna a l'artista una més ampla llibertat i una decidida simplificació de detalls. La pintura mural ha d'ésser òbvia, expeditiva sense entreteniments detallistes que es perden de vista i, de lluny, taquen incoherentment les superfícies.

En Vilàs, a més de surmontar les dificultats pròpies del fresc, ha hagut d'encarar-se amb els problemes d'estructura i perspectiva que li presentaven els espais llargs i estrets dels plafons. En aquest punt les lleis pròpies de la pintura mural l'han ajudat, ja que en aquesta mena de pintura la perspectiva és completament nul·la o del tot convencional. En Vilàs s'ha aprofitat d'aquesta condescendència de la pintura mural i ha compostat les escenes d'una manera convencional i decorativa, dins la qual tot li era permès. En Vilàs n'ha sabut treure un magnífic partit i ha fet una pintura molt mural, que respecta l'arquitectura del temple.

En Vilàs on remarca més el seu convencionalisme personal és en la coloració general de les seves pintures. El to d'aquestes pintures, exceptuant la volta, és un esgrogueïment que empal·lideix tots els altres tons, que tendeix a una monocromia devocional i melangiosa que en un sentit profà i immediat diríem que marceix la composició, però dintre el sentimentalisme d'En Vilàs l'omple d'un polsim daurat que, si bé baixa el to de la pintura, li encomana una bondat i un encís trecentista difícil d'assolir i més difícil encara de mantenir amb prestigi.

No sabriem cloure aquest senzill comentari sens dedicar unes paraules d'elogi pel digne regent de Sant Pol de Mar, Mn. Sebastià Regí, el qual amb un gran encert i una ferma-orientació va restaurant aquella església parroquial. N'es una bona mostra el fet d'encomanar a un bon artista com En Dàries Vilàs la decoració pictòrica de la qual havem parlat, i que fa de fons a un bell retaule neoclàssic acuradament restaurat. Amb un gran sentit litúrgic ha procurat disgregar l'altar del retaule i donar-li un bell isolament que dóna a l'altar la màxima importància i solemnitat. I te encara algún altre projecte molt encertat que esperem que pugui realitzar aviat.

En publicar aquests mots no'ns mou altra finalitat que avançar-nos els comentaris que's puguin fer a l'obra de restauració i avalar la tasca realitzada, per la opinió emesa pel Conciliari del Cercol Artístic de Sant Lluç i docte Catedratic del Seminari de Barcelona, el Dr. Manuel Trens des de les pàgines de la revista dels Amics de l'Art litúrgic.

Es clar que aquesta reforma ha ocasionat grosses despeses. L'amor, però, que'ls santpolencs tenen per la llur església venç totes les dificultats. La subscripció per a la restauració al finir l'any ha arribat a 9,771'85 ptes.

Dintre poc, si Déu vol, aixis ho confiem, després d'un petit i últim esforç, podrem publicar un extens estat de comptes, en fer ben aviat la total liquidació dels gastos que ocasionà aquesta reforma.

Ens plau, publicament felicitar a tots els feligresos per l'amor que tenen al seu Temple i per lo molt que contribuïxen al seu embelliment segons les llurs possibilitats.

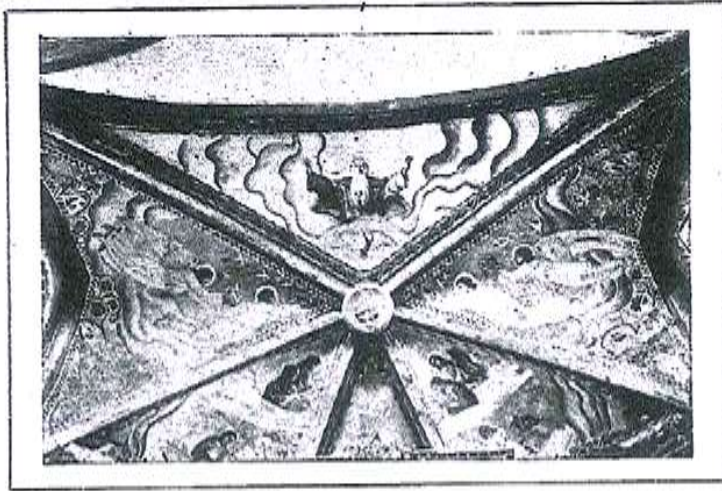
A. M. D. G.

Rector Mn. Sebastià Regí

Alcalde D. Jeroni Carbonell

Any 1927

DECORACIÓ AL FRESC: PER DÀRIUS VILÀS